

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. VI. Tamdiu sub speciebus Eucharisticis manet Christus, quamdiu
mansisset substantia panis & vini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

Indivisi-
bilia quanti-
tatis per
divisionem
specierum
consecratorum
produ-
cuntur ex-
tra subje-
ctum remo-
tum; secus
proximum.

lia quantitatis, & per consequens subiecta remota ipsorum indivisibilia; neque aliud postulat mutua proportio inter receptivum & receptibile.

Itaque indivisibilia quantitatis per divisionem specierum consecratarum producuntur extra subiectum remotum, secus extra subiectum proximum; pars autem quantitatis per rarefactionem specierum extra omne subiectum tam proximum, quam remotum; & ideo divisio est naturalis etiam in modo: rarefactio verò, si fieri debeat per productionem novae quantitatis, supernaturalis, saltem in modo.

Atque ex his fit finis hujus Conclusionis; sic tamen, ut quod dixi, creaturam posse creare, & de facto creare, cum res fit planè occulta & incerta, examinandum, corrigendumque Doctore offeram. De cetero experientia pervium est qualitates sacramentales tandem desinere esse, sive per corruptionem, sive per annihilationem, secundum diversas sententias, prout subiectantur in quantitate, vel non subiectantur. Quæritur autem quando sub eis desinat esse Corpus Christi? Resp. breviter:

CONCLUSIO VI.

Tamdiu sub speciebus Eucharisticis manet Christus, quamdiu mansisset substantia panis & vini.

70.
Prima sen-
tentia de
permanen-
tia Corporis
& Sanguinis
sub specie-
bus sacra-
mentalibus.

DE permanentia Corporis & Sanguinis Christi sub speciebus sacramentalibus varia olim fuerunt opiniones. Duas principales refero ex Sancto Bonaventura Doctore Seraphico 4. dist. 13. art. 2. q. 1. *Quidam*, inquit, *dicunt, quod Corpus Christi continetur in illis speciebus inseparabiliter, quamdiu sunt sacramentum. Sacramentum autem sunt per naturam panis, & per naturam Consecrationis verbi: & ideo cum Consecratio non dimittat hostiam, quamdiu salva est forma panis, tamdiu Sacramentum est, quamdiu forma panis salva est: & ideo cum Sacramentum sit contentivum veri Corporis secundum quod Sacramentum: tamdiu continet, quamdiu salva est species panis in modica parte. Et isti dicunt quod ubicumque ponantur species sive in loco mundo, sive immundo, sive in ventre muris, sive in alio loco, dicunt quod ibi est Corpus Christi.* Hæc erat prima opinio sub S. Bonaventuræ sæculo, hodie autem est doctrina certa, & proinde in omnibus scholis recepta.

eamque certa,

Eam tradidit Scotus 4. dist. 12. q. 6. n. 13. dicens: *Quæ autem transmutatio possit fieri manente Eucharistia, patet; quia qualibet alteratio, per quam non inducitur aliquid impossibile panis, si maneret &c.* Per oppositum autem transmutatio corruptiva secundum qualitatem secundum gradum illum, secundum quem non posset stare cum pane, si maneret: & hoc licet quantitas omnino maneat eadem: talis autem non potest fieri manente Eucharistia, vel saltem non fit de facto.

71.

Prosequitur Divus Bonaventura supra: Et

quia hoc videtur Corpori Domini derogare, & Sacramento: dicunt quod hoc potius est in laudem utriusque. Nam Corpus Christi non patitur vitari aliquam, cum sit glorificatum, & inquirari nullo modo possit Sacramento etiam laudatur, quod adeo est sacrum, & rei nobili conjunctum, quod non potest separari, vel auferri sibi contentia ab aliquo, dum salva est forma. Et quia ubicumque est Sacramentum, & species illa sunt sanctissimorum Symbolorum, in quibus Christus est; ubicumque est, nobiliter est.

Adjungit aliam objectionem: *Et si tu obicias, quod mis manducat; Respondent quod falsum est, quia nec sumere debet dici Corpus Christi, nec manducare: cum nullo modo ipsum attingat, nec per convenientiam in natura, nec per cognitionem quantulacumque, nec per dilectionem.* Hactenus Doctor Seraphicus pro illa sententia & nostra Conclusionem, quæ non indiget aliâ probatione.

Enimverò quamdiu manent species, manet signum practicum gratuiti Dei effectus: ergo & ipse effectus, qui est Corpus & Sanguis Christi, permanet; alioquin omnia forent incerta in hoc mysterio, cum nulla sit sufficiens ratio, quare manentibus incorruptis speciebus, potius hæc horâ contineant Corpus Christi, quam sequenti.

Contra: ratio est; quia hæc horâ species sunt ordinabiles ad usum humanum, aliâ non. *Christus*, inquit Divus Bonaventura supra, *non est sub illo Sacramento, nisi eatenus, quod ordinabile est ad usum humanum, scilicet ad manducationem: sed sicut mis videtur & inhabile sacri, & ita Sacramentum esse desinit, & substantia panis redit.* Idem diceret de speciebus projectis in cloaca.

Unde hæc est secunda opinio principalis, cui tamquam communiori (suo tempore) honestiori (prout eam vocat) & rationabiliori Doctor Seraphicus adhaesit, secutus Magistrum, & Innocentium, quorum verba hæc transcribo, non ut doctrinam hanc probabilè velim aut defendendam aliis objeicam; quam hoc tempore prorsus improbabilem & periculosam existimo; sed ut ostendam sub Sancti Bonaventuræ sæculo probabilem fuisse, & gravissimos habuisse Patronos, & propterea Ecclesiam à graviori abstinuisse sub Gregorio XI. censurâ, quàm ut non predicaretur publicè propter scandalum periculum; quidquid Vasquez disp. 195. cap. 5. n. 50. perperam asserat fuisse damnatam, ut inferius ostendo.

Magister itaque 4. d. 13. in fine sic ait: *Illud etiam sane dic potest, quod à brutis animalibus Corpus Christi non sumitur, etsi videatur. Quid ergo sumitur, vel quid manducatur, Deus novit.* Hæc verba in eo sensu, quem statim retulimus, citant & intelligunt Alensis, D. Thomas, & D. Bonaventura, non in illo, quem vult Vasquez supra n. 48. nempe, ministerio Angelorum subrogari aliquid aliud loco specierum consecratarum, quo illudantur videntes, & putent Sacramentum à beatis devorari.

Sed

Sed audiamus Innocentium libro 4. de Myll. Misse. cap. 11. Si verò, inquit, queratur, quid à mine comeditur, cum Sacramento corroditur? Vel quid inmeratur, cum Sacramento crematur? Respondetur, quod sicut miraculose substantia panis convertitur in Corpus Dominicum, cum incipit esse sub Sacramento; sic quodammodo miraculose revertitur, cum ipsum ibi desinit esse, non quod illa panis substantia revertatur, que transivit in carnem, sed quod ei in loco alius miraculose creatus, quamvis huius accidentia sine subiecto possint sic crederi, sicut edli.

Et eodem libro cap. 15. verbatim exscripsit ex Hugone Victorino lib. 2. de Sacramentis parte 8. cap. 13. aliam sententiam, similiter hodie reprobam. Sed quæ illa? Cum Sacramento, inquit, tenetur, comeditur, & gustatur, Christus corporaliter adest in visu, in tactu, & in sapore. Quamvis corporalis sensus afficitur, corporalis presentia non adest. Postquam autem in percipiendi sensus desicit corporalis, deinceps non est querenda corporalis presentia, sed spiritualis est retinenda. Dispensatione completa Christus de ore transit ad cor. Melius est enim ut precedat in mentem, quam ut descendat in ventrem. Cibis est, non carnis, sed anime. Venit ut comedatur, non ut consumatur: ut gasteur, non ut incorporetur.

Addique Pontifex de suo: Ore comeditur, sed stomacho non digeritur. Resicit animum, sed non efficit in secessum. Illud ergo sanè debet intelligi quod Dominus ait: Omne quod in os intrat, in ventrem vadit, & in secessum emittitur, cum confer illud fuisse dicitur non de spirituali cibi, sed carnali.

Neque hanc opinionem improbabilem censuit Bonaventura, sed tamquam probabilem amplexus est supra q. 2. dicens: Probabile est, quod sumptione completa & manducatione, cum iam Sacramento non habuit finem suum, propter quem erat, dicitur esse Sacramentum: & hoc dicit Hugo de Sancto Victore. & videtur hoc sensisse. Dicit enim sic: Postquam manducasti, si corporalem presentiam Christi queris, in celo quare, ubi est ad dexteram Patris. Unde nec verbum Hugonis (superius ab Innocentio exscriptum) intelligendum est, (inquit ibidem Seraphicus Doctor) quantum ad actum sentiendi, sed quantum ad idoneitatem. Et preterea sensus non tantum est in gustu linguis; sed etiam sentit homo descensum cibi, quoque quiescat in stomacho.

Quomodo ergo verè dixit Vasquez supra num. 50. Et similiter (damnatum est) quòd, dum dentibus iusti aut peccatoris species conteruntur, Christus ad cælum rapiatur, ne videlicet in ventrem vadat, ut docuit Bonaventura?

Id Bonaventura minimè docuit, quamvis inter ceteras opiniones illam recenseat, improbens equidem sub his verbis. Videtur esse nimis arcta; nunquam enim secundum hoc posset dici Corpus Christi sumi verè, cum non dicatur sumptus esse

cibus, qui non percipitur, nec pervenit usque ad stomachum.

Ecce candide Lector quam falsò Vasquez referat sententiam huius Sancti, eximii ac Seraphici Ecclesie Doctoris. Zeno dicere solebat: Satus esse tibi pedibus, quam lingua seu calamo.

Nec in hoc tantummodo lapsus est calamo Vasquez; sed etiam in eo, quod ibidem scribit, sententiam Divi Bonaventuræ esse damnatam à Gregorio XI. Accipe diploma ex directorio Inquisitorum 2. parte q. 10. Miserratione divina Petrus Sancti Eustachii, & Guilielmus Sancti Angeli Diaconi Cardinales, Reverendis Patribus Tarracon. & Casarag. s. Provincialium Archiepiscoporum, Suffraganeis, nec non Inquisitoribus hæretica pravitatis à Sede Apostolica in ipsis provinciis deputatis, salutem & sinceram in Domino charitatem. Relatione Religiosi Fratris Nicolai Tymærici Magistri in Theologia, ac in dictis Provinciis hæretice pravitatis Inquisitoris ad audientiam Domini nostri Papa nuper pervenit, quod tam in Vestris, quam in Siffaganeorum vestrorum Ecclesiis palam & publicè per certos Religiosos predicati fuerint tres articuli subsequentes in effectu.

Primus, quod si hostia consecrata cadat, seu proiciatur in cloacam, lutum seu aliquem turpem locum, quòd speciebus remanentibus, sub eis esse desinit Corpus Christi, & redit substantia panis.

Secundus, quod si hostia consecrata à more corrodatur, seu à bruto sumatur, quòd remanentibus dictis speciebus, sub eis desinit esse Corpus Christi, & redit substantia panis.

Tertius, quod si hostia consecrata à iusto vel à peccatore sumatur, quòd dum species dentibus teritur, Christus ad cælum rapitur, & in ventrem hominis non transeat.

Supplicato igitur per ipsam Inquisitorem eidem Domino nostro Papa super huiusmodi articulis, ex quorum predicatione possent scandala suscitari, salubriter provideri. Idem Dominus noster Papa, nobis ibidem presentibus viva voce oraculo expressè commisit, quatenus Auctoritate sua Apostolica vobis mandavimus, ut omnis more sublato dispendio, in dictis vestris Provinciis sub pena excommunicationis inhibeatis: ne quis deinceps dictos articulos publicè presumat predicare.

Nos igitur Petrus & Guilielmus Cardinales prædicti, huiusmodi mandatum Apostolicum expresse exequi, ut tenemur, vobis & vestrum cuique in virtute Sanctæ Obedientie precipimus & mandamus, ne ab inde in antea dictos articulos seu alterum eorum sub usdem, vel aliis verbis idem sonantibus in substantia seu in effectu, in vestris Ecclesiis, vel alibi palam seu publicè predicari à quoquam permittatis: & hoc sub pena excommunicationis: quæ contrarium facientes innotetis ipso facto.

Notificantes vobis nihilominus simili mandato per ipsum Dominum nostrum Papam nobis facto, quòd idem Dominus noster Papa Fratri Iohanni de Latone Ordinis Fratrum Minorum, qui aliquos de dictis articulis in vestris Ecclesiis frequenter recitando præ-

Et 2 dicaverat,

76. Uti & falsò scripsit sententiam D. Bonav. fuisse damnatam à Gregor. XI.

cujus adducitur diploma;

74. Tertia opinio Hugonis Victorini.

75. Quam etiam tamquam probabilem amplexus est S. Bonaventura.

76. Uti & falsò scripsit sententiam D. Bonav. fuisse damnatam à Gregor. XI.

77. Id Bonaventura minimè docuit, quamvis inter ceteras opiniones illam recenseat, improbens equidem sub his verbis.

dicaverat, inhiberi fecit sub pena excommunicatio- nis, ne dictos articulos de cetero publicè predicare presumat. In quorum omnium testimonium sigilla nostra presentibus duximus imponenda. Datum apud Villam novam Arvion. Diocesis die 8. Mensis Augusti anno 1371. Indictione 9. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris Domini Domini nostri Gregorii divina providentiâ Papa XI. anno 1.

77. in quo nullâ efficiuntur censurâ prædictæ opinionibus, sed solam prohibetur, ne publicè prædicentur;

Franciscum Penna.

79. Severius loquitur Franciscus Penna Schol. 14. in 1. parte directorii, erroneos hos articulos, & valde impios asseverans; ac his gravius Emericus offendit, dum eos sub titulo heresum ab Inquisitoribus Aragonie Domini Papæ mandato damnatarum recenset. Quid enim amplius factum, quàm præceptum, ut doctrina, aliàs tantorum virorum auctoritate suffulta, non proponeretur promiscuo vulgo ex suggestis? Propterea statim amplianda est poena, & dilatanda censura, ut doctrina illa impia, erronea, hæretica proclametur?

uti prohibendum est predicare Beatam Virginem fuisse in originali peccato conceptam. Fausi V. Greg. XV.

Exemplum sanè satis oportunitè præ manibus est, quo liceat prospicere injustas esse hujusmodi censuras. Jussit Paulus V. ad evitandos populorum tumultus & scandala, ne opinio asserens Beatam Virginem in originali peccato fuisse conceptam, publicè ex suggesto aut cathedra doceretur, idque ipsum confirmavit Gregorius XV. ejus successor, atque amplius addidit, ne etiam in privatis colloquiis de illa ageretur: an propterea aliquis inde deducet, vel deduci permittet sententiam hanc condemnatam fuisse ab Ecclesia, aut erroneam esse, vel hæreticam? Minimè, nec immeritò, peccabitque qui ullâ affecterit censurâ.

78. Albertus Magnus, S. Thomas. Alesis. Si ergo Sancti Thomæ, aliorumque Doctorum auctoritas sufficit, ut illa opinio gravio- rem notam effugiat, ut quid & Bonaventuræ non inferior dignitas, & reliquorum, quos citavimus, Doctorum reverentia non obtineat, ut in hac etiam doctrina à gravibus his absteatur censuris? Probè hoc intellexerant Theologorum cor- riphæi, Alesis, Albertus Magnus, & Sanctus Thomas, qui dum agunt de his quaestionibus, in controversia positas referunt, & oppositas recensent sententias; atque horum articulorum doctrinam ita suos habuisse indicant Patronos, ut quamvis eam ipsi secuti non sint, nullâ tamen notâ affecterint, neque uti omnino impro- babilem rejecerint: quo imò Alesis 4. parte q. 11. mem. 2. art. 2. problematicè defendit articulum secundum.

Quid dicam quòd sententia Gregorii supra relata aliquibus incerta, imò dubia videatur? Et si necis rationem dubitandi, consulte An- nales Fratrum Minorum Auctore R. A. P. F. Lu: a Wadingo eju dem Ordinis (ex quo hæc pauca excerpimus) ad annum Christi 1371. n. 23. 24 & 25. sanè non unam, sed plures, id- que fundatissimas invenies, quas prætereo bre- vitaris ergò.

Concludo autem hunc discursum cum eod- em Auctore n. 25. Hæc dicta sint non in de- fensionem eorum, qui imprudenter & pericu- losè ejusmodi Theologicas, abstrusisque diffi- cultates promiscuo vulgo proponunt; sed in Sancti Bonaventuræ Doctoris Seraphici, opti- mè de Ecclesia merentis, aliorumque gravissi- morum Doctorum tutelam, quibus æquior debetur reverentia, quàm ut ita traducantur, & indignis cenuris eorum afficiatur doctrina. Illo sæculo erat probabilis, temporis decursu Doctorum destituta patrocinio, cæpit infir- mari & à veritate deficere; ita tamen reverita est Ecclesia Bonaventuræ & Coassertorum au- ctoritatem, ut ab omni profus expressa absti- nerit censura.

Ita in multis evenit doctrinis, ut aliquando probabiles, aliquando minùs fuerint probabi- les, & demum profus redderentur improba- biles. Ex ratione quippe temporis agitur (inquit Petrus Damianus lib. 5. Epistola 11.) ut una eademque res sive salubris, sive noxia judicetur. Immo ipsa Ecclesiastica Sacramenta suorum temporum vi- cibus dines quarunt, vigoreque suum ex deputati temporis congruitate concipiunt.

Quòt sunt hodie circa administrationem Sa- cramentorum aliter & rectius constituta, quàm olim fieri consuevit? Idque licet ordinari & declarari definiivit Synodus Tridentina sess. 21. cap. 2. in principio: Ea est cura magni Paris- familias circa domum istam Ecclesiæ, ea est dis- pensatio Spiritus Sancti, ut novâ luce amplius illuminet, & succedentibus sibi sæculis mani- festiores reddat veritates. Quæ est (ait Tertull. de velan. Virg. cap. 1.) Paracleti administratio nisi hæc, quòd disciplina dirigitur, quòd Scriptura revelatur, quòd intellectus reformatur, quòd ad meliora perscrutatur? Nihil ergo mirum tunc probabiliter hæc scripsisse Magistrum, Hugonem, Innocentium, Bonaventuram, & nunc hæud ex- pedire ista doceri.

Sed dicer quispiam; cur non expedit ista nunc doceri, imò cur non debeant doceri (seclusâ prohibitione Ecclesiæ) cum teste Divo Bonaventura supra q. 1. Quantumcumque hæc opinio maniat, numquam tamen adeò manitur, quando aures pie hoc abhorream audire, quòd in ventre muris vel cloaca sit Corpus Christi, quandis species ibi subsistunt.

Et q. 2. ait: Videtur tamen prima opinio, qua dicit, quòd defertur, quousque species deferantur, nimis ampla: quia tunc & muris in ventrem trans- setet,

teret, & in cloacam descendet, quod aures pie abhorrent: & si diceremus, Hæretici & Infideles deriderent nos, & irriderent. Atque hæc est altera ratio, quæ movet Divum Bonaventuram ad docendum, Corpus Christi nullo modo descendere in ventrem muris.

Resp. veritatem hujus mysterii haudquam metiendam esse, ampliandam, vel restringendam ex horrore piarum aurium, aut irrisione Infidelium, sed ex verbis: Hoc est Corpus meum: Hic est Sanguis meus, quæ indiscriminatim significant sub speciebus panis & vini contineri Corpus & Sanguinem Christi, nullâ factâ exceptione loci, temporis, aut personæ. Horrent quidem piæ aures audire, quòd Sacramentum rodatur à mure, projiciatur in cloacam, pedibus conculcetur, pugione transfodiatur &c. Nùm ideoque dicemus, quando sacra hostia ab impiis transfoditur, hoc ipso desinare ibi esse Corpus Christi? Absit hoc à piis cordibus & vobis; cum toti mundo manifestum sit, non semel miraculo præsentiam sacramentalem fuisse confirmatam.

Ut quid ergo horrent piæ aures hoc audire?

Resp. quia hujusmodi facta gravissimè repugnant pietati & reverentiæ debitæ Corpori & Sanguini Christi in Eucharistia. Quid enim Divus Gregorius homilia 16. in Euang? Sed ecce, inquit, cum dicitur Deus homo, vel in excelsum montem, vel in sanctam civitatem assumptus à diabolo, mens refugit credere, humana hoc audire aures expavescent: cum tamen non esse incredibilia ista cognoscimus, si in illo & alia facta pensamus. Quæ è Ceritè, prosequitur, iniquorum emmam caput Diabolus est, & huius capitis membra sunt omnes iniqui. An non Diaboli membra Iudei persecutores, & milites crucifigentes Christum fuerunt? Quid ergo mirum si se ab illo in montem duci & tentari permisit, qui pertulit etiam à membris illius crucifigi?

Quid ergo mirum, si Corpus suum jam glorificatum, & omnis inquinamenti incapax permittat rodì à mure, projici in cloacam &c. qui idem Corpus mortale adhuc, & omnis inquinamenti capax, pertulit ab iniquis crucifigi? Derideant nos, & irrideant Hæretici, Infideles, quid tum? Et ipsum Sacramentum in altari existens derident & irrident. Sed quid 1. Cor. 1. ait Apostolus 1. Cor. 1. v. 23. Quoniam & Iudei signa petunt, & Greci sapientiam quarunt: nos autem predicamus Christum crucifixum: Iudeis quidem scandalum, Gentibus autem stultitiam.

Ad primam rationem Divi Bonaventuræ, videlicet ordinabilitatem Sacramenti ad usum humanum, vide responsum secl. 1. concl. 1. 1. Sicut ergo dixi à principio, hoc tempore certissimum est, tamdiu permanere Christum sub speciebus, quamdiu mansisset substantia panis & vini: quando autem ulterius alterantur, quòd amplius non maneret substan-

tia panis & vini, si adesset, hoc ipso eadem certitudine definit sub speciebus esse Corpus & Sanguis Christi; quoniam jam minimè sunt species panis & vini; & per consequens non amplius signum prædicatum gratuiti Dei effectus.

Non quòd Christus tunc simpliciter desinat esse: certum quippe est permanere in cælo, & sub aliis speciebus sacramentalibus necdum corruptis; sed quoniam amittit præsentiam talem, qualem habebat sub his determinatis speciebus, antequam essent corruptæ: equidem non ideoque acquirat aliquam novam; ut proinde non sit mutatio positiva, sed negativa dumtaxat, à præsentia sacramentali ad ejus negationem.

Sed cum hæc satis consent, difficultas tamen est, an species vini consecrati amittant Consecrationem per admixtionem vini non consecrati ejusdem, sive diversæ speciei? Communis sententia & verior docet non amittere Consecrationem per admixtionem vini ejusdem speciei. Ratio est manifesta; quia species consecrata manent eadem numero, tametsi in plures particulas separata: sicut ergo per divisionem specierum consecratarum in plures particulas, non deperditur earum Consecratio, ita nec per admixtionem rei non consecratae, cujuscumque tandem, per quam non destruetur substantia vini consecrati, si adesset.

Confirmatur primò ex Innocentio III. cap. Cum Marthe de Celebr. Miss. ubi §. Quest. vij. sic ait: Præterea potest dici, quòd aqua non transit in Sanguinem; sed remanet prioris vini accidentibus circumfusa, ita quòd vini saporem assumit; quòd inde convincitur, quia si post calicis Consecrationem, aliud vinum mittatur in calicem, illud quidem non transit in Sanguinem, nec Sanguini commiscetur, sed accidentibus prioris vini commixtum, Corpori, quòd sub eis latet, undique circumfunditur, non madidans circumfusum: ipsa tamen accidentia vinum appositum videntur aspicere, quia si aqua fuerit apposta, vini saporem assumit.

Dices; hæc est tertia opinio, quam Pontifex non approbat, ait enim: Verum inter opiniones predictas, illa probabilior iudicatur quæ asserit aquam, cum vino in Sanguinem transmutari.

Concedo totum: Verumtamen aliud est non approbare opinionem, quòd videlicet aqua non transit in Sanguinem; aliud autem non approbare argumentum à simili, sive potius ipsum simile, quo opinio illa fulciebatur.

Certè Innocentium illud nullatenus voluisse rejicere, evidens sit ex libro 4. de Myst. Missæ, ubi cap. 31. expressè agens de vino post Consecrationem admixto, sic incipit dicere: Si verd post calicis Consecrationem aliud vinum mittatur in calicem &c. ut suprâ in cap. Cum Marthe. Ergo ex mente illius Pontificis vinum non consecratum mixtum vino consecrato, nec ipsum consecratur, id est, transit in Sanguinem, neque aufert Consecrationem à vigo consecrato.

nis. hõc ipso Corpõ Christi amittit præsentiam, quam habebat sub illis speciebus.

83. Species vini consecrati non amittunt Consecrationem per admixtionem vini non consecrati ejusdem speciei.

Confirmatur 1. ex cap. Cum Marthe de Celebrat. Miss.

84. Objectio

Solutio.

1060.

lib. 6. De Speciebus Eucharisticis. Concl. 6. 221
79.
80.
81.
82.
83.
84.
85.
86.
87.
88.
89.
90.

85. Confirmatur secundò ex Ordine Romano antiquo cap. 4. ibi: *Sed ipse Pontifex confirmatur ab Archidiacono in calice sancto, de quo parum refundit Archidiaconus in maiorem calicem, sive in seipsum, quem tenet Acolythus, ut ex eodem sacro vase confirmetur populus: quia vinum etiam non consecratum, sed sanguine Domini commixtum, sancti catur per omnem modum.*

Quà sanctificatione, dixi Conclusionem præcedenti, morali utique, non physica: ait siquidem Innocentius suprà c. 31. *Quidam autem voluerunt adinvenire, quod sicut aqua pura per aqua benedicta contractum efficitur benedicta; sic vinum per Sacramenti contractum efficitur consecratum, & transit in Sanguinem, quorum assertio ratio minime suffragatur.* Ergo non perditur Consecratio per illam mixtionem; alioquin quomodo liceret? Quomodo vinum non consecratum commisce- retur Sanguine Domini, aut quomodo com- mixtum sanctificaretur per omnem modum, si per illam mixtionem Sanguis Domini desineret ibi esse?

86. Sanè oleum non benedictum in majori quan- titate mixtum benedicto oleo, quia destruit benedictionem, nullam profus ab oleo benedicto accipit benedictionem: bene è converso, in minori quantitate mixtum, quia benedictio- nem relinquit, & ipsum efficitur benedictum. Ita non dubium quin gutta unica ex calice conse- crato immissa in integrum vas vini ejusdem spe- ciei, ex hypothese quòd maneat consecrata, sicut revera manet, cum species illius gutta non habeant ibi contrarium, à quo corrup- pantur; quin, inquam, suo contactu & admix- tione totum illud vas aliquo modo, imò (ut loquitur Ordo Romanus) per omnem modum sanctificet; proinde usus fieris applicandum v. g. Missis celebrandis, ablutioni communi- cantium &c. docet Suarez disp. 57. sect. 4. ad finem, cum aliis, quos refert & sequitur Dica- stillo disp. 7. dub. 10. n. 138.

Unica gut- ta conse- crata im- missa in vas vini to- tum sancti- ficat.

An istud vinum usibus sacris debeat applicari? Suarez Dicastillo.

Henriquez Sotus. Sa. Vivaldus.

87. Resp. ad secundam rationem: vinum sine dispendio domini vendi potest pro usu sacro; tapes non potest sine dispendio comburi. De- inde excutiat tapes in loco sacro & jam mor- taliter certò amplius non adheret ei sacra par- ticula.

Ad primam; quid si una hostia consecrata misceatur millenis non consecratis, nùm ideo habebitur pro non admixta, quia discerni non potest, quanam ea sit? Nùm ideo hostiæ illæ poterunt applicari usui profano?

Lugo disp. 10. n. 52. dicit sententiam Sua- rii duram videri. Quid enim, inquit, si cade-

Lugo.

ret supra stagnum integrum vini? Præsertim quòd tunc singuli bibentes non exponunt se periculo probabili bibendi Sanguinem Christi.

Resp. neque singuli comedentes ex istis millenis hostiis exponerent se periculo proba- bili comedendi Corpus Christi: anne propterea esset licitum promiscue ex illis hostiis com- edere? Deinde noter Card. quod unum vas commodius possit applicari usibus sacris, quàm integrum stagnum.

Hactenus de admixtione vini ejusdem spe- ciei, sed quid de vino alterius speciei (si detur) idque potentiori? Multi pro certo affirmant per admixtionem talem ac tantam, per quam substantia vini consecrati, si adesset, corrup- peretur, species deperdere suam Consecratio- nem: etenim tamdiu solùm manere debet San- guis Christi sub speciebus, quamdiu maneret sub illis substantia vini, quæ in Sanguinem Christi conversa fuit.

Ex quo aliqui inferunt; non licere Sacer- doti purificare calicem cum vino potentiori al- terius speciei; quia sine necessitate exponeret se manifesto periculo corrumpeodi illas species consecratis, quæ adhuc adherent calici.

Addunt nonnulli, eandem esse rationem vini ejusdem speciei, si tanta sit diversitas & dissimi- litudo individualis (quæ non videtur impossi- bilis) ut unum individuum agat in aliud usque ad ablationem debiti temperamenti & corrup- tionem substantialem. Cur enim non poterit (interrogat Eminentissimus suprà n. 43.) per suam individuationem exigere tale vel tale temperamentum diversum ab alio individuo?

Resp. quia hæc individua forma vini est planè similis & homogenea alteri individua formæ vini ejusdem speciei: ergo qualitas & complexio sufficiens ad conservandam hæc formam, etiam sufficiens ad conservandam quan- libet aliam ejusdem speciei.

Sequitur tertio; si consecratur vinum mix- tum ex pluribus vinis specie distinctis, & spe- cies vini fortioris transmutent in se species vini imbecillioris, aut ex utriusque exurgat tertia species vini, quod desinet sub iis Christus: nam desisset substantia ipsius vini, si non fuisset consecratum.

Verùm hæc omnia clarè repugnant commu- ni sensui fidelium, etiam ipsorum Sacerdotum, qui sine ullo scrupulo vinum sic mixtum conse- crarent, & vino alterius speciei calicem puri- ficarent. Mirum sanè, si id foret illicitum, Ecclesiam, quæ tam exactas præscripsit Rubri- cas, servandas in celebratione Missarum, ne verbo hujusmodi obligationem indicasse.

Quapropter satis probabile existimo cum Cardinale suprà n. 44. per mixtionem specie- rum cum alio vino, sive specie, sive numero distincto, sive potentiori sive debiliore, Consecrationem minime perdi. Ratio à priori vi- detur esse; quia Sanguis Christi continetur sub

sub speciebus; quamdiu ejus continentia est significata per verba; significant autem verba Sanguinem Christi tamdiu contineri sub illis accidentibus, quamdiu ista accidentia manent moraliter eadem, id est, quamdiu possunt continere substantiam vini, sive hujus, sive alterius speciei; tamdiu enim non variantur moraliter in ordine ad usum humanos magis, quam unum vinum variatur ab alio: non est autem diversitas moralis inter hoc & illud vinum in ordine ad usum humanos, etiam admisso, quod sit diversitas specifica physica: ergo neque ipsa accidentia alterata sunt moraliter distincta à se ipsis, eò quod jam disponant ad aliam formam vini physicè diversam.

Confirmatur primò; quia Christus precipiens Apostolis substantiam hujus Sacramenti dixit: *Hoc facite in meam commemorationem*. Per illud autem *Hoc*, non alligavit Sacerdotes ad consecrandum in illa specie vini, in qua ipse consecravit, sed ad consecrandum aliquem liquorè, qui moraliter in ordine ad usum humanos non differret ab illo, quem ipse consecravit.

Ergo similiter dicens: *Hic est calix Sanguinis mei* &c. non alligavit continentiam Sanguinis sui ad illa accidentia, ita ut facta quilibet alteratione, non contineret illum, sed ad illa accidentia, quamdiu moraliter durarent in eodem statu in ordine ad usum humanos, hoc est, quamdiu forent apta ad continendum vinum; sicut reputatur idem poculum in ordine ad usum humanos, quod sit ex vino; quodcumque & qualecumque illud sit.

Confirmatur II. quia in communi sermone illa verba: *Hic est vinum*, tamdiu sunt vera, quamdiu non mutatur substantia demonstrata in aliam substantiam specie à vino distinctam; ergo similiter verba Christi: *Hic est Sanguis meus*, tamdiu manent vera, quamdiu manent species demonstratæ sufficientes ad continentiam substantiam vini, cum Sanguis Christi successerit in locum vini. Ita ferè Lugo supra n. 48. 49. & 50.

Profectò cum quodlibet specie vinum ab initio possit consecrari, parùm videtur referre, an hæc substantia vini maneret sub his speciebus, an alia, dummodò verè maneret aliqua substantia vini.

Itaque per admixtionem vini nunquam adeò alterantur species vini consecrati, ut propterea desinant continere Sanguinem Christi. Quid autem fieret per admixtionem substantiæ à vino specie distinctæ, declarabit

CONCLUSIO VII.

Quando taliter alterantur species consecratæ, ut amplius non maneret substantia panis & vi-

ni, redit substantia composita ex priori materia, & nova forma substantiali; idque in instanti corruptionis, & immediate à Deo.

Aliter alterari posse species consecratas, ut amplius non maneret substantia panis & vini, nemo dubitat: an etiam actione agentis naturalis, facilis est responsio affirmativa, secundum communem opinionem. Respondet, inquit Scotus 4. dist. 12. q. 5. n. 4. *quamdiu manet quantitas, satis facile est secundum communem opinionem salvare passum respectu agentis naturalis, & hoc bene possibile est respectu qualitatum contrariarum: quia non omnis alteratio inter contraria requirit quantitatem mutari, & tamen in tali alteratione ad qualitatem, cum qua non possit stare species panis, desinit esse Eucharistia: quia Deus insinuat non conservare Eucharistiam, hoc est, accidentia sine subiecto, in quibus sit Corpus Christi, nisi quamdiu manent ibi qualitates nata perire sub antiqua iam conversas: ergo simpliciter salvatur, Eucharistiam posse desinere esse actione agentis naturalis: nec ibi est aliquid miraculum novum, quia eadem voluntate antiqua, quæ Deus voluit Eucharistiam esse in Ecclesia, voluit etiam illam non manere, nisi quamdiu qualitates apte nata perire sub antiqua iam conversas manent.*

Et si quæras, desinente Corpore & Sanguine Domini hic, redire ne oportet aliquam substantiam? Respondet Doctor eadem dist. q. 6. n. 11. *Transmutatio corruptiva Eucharistiæ, dum tamen ibi maneat eadem quantitas, quæ sit subiectum transmutationis, non necessario requirit substantiam redire propter actionem agentis naturalis; haberet enim agens naturale quantitatem pro subiecto, in quam posset inducere, v. g. calorem ignis secundum gradum repugnantem panis, si adesset: Et tunc esset ibi quantum calidum, inquit nu. 13. in fine, calore igneo, & tamen non esset ignis.*

Quid autem dicendum sit secundum aliam opinionem, quæ ponit quantitatem substantiæ non differre à substantia, nec quantitatem albedinis ab albedine, patet ex Concl. 5. ad quam remitto Lectorem. Quod dixeris de corruptione quantitatis in communi opinione, idem dicito in alia opinione de corruptione qualitatum.

De cætero ad rem nostram dico cum Doctore Subtili supra nu. 12. *Sive per alterationem, sive per motum in quantitate corruptatur Eucharistia, redit de factò substantia, & hæc est substantia composita, cui talia accidentia conveniunt, quam etiam afficiunt, & hoc in instanti corruptionis, & immediate à Deo.* Hæc sententia diversas partes includit, quæ sunt distinguendæ, & singularem probandæ.

92. Possunt sic alterari species, ut amplius non maneret substantia panis & vini, si sub-

93. etiam actio- nem agentis naturalis.

94. An debeat redire ali- qua sub- stantia, quando Corpus Christi desinit esse sub specie- bus?

Scotus.

95. Quando corruptur Eucharistia, de factò redit nova substan- tia.

Scotus.

Sic